

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 6.6.2011
KOM(2011) 309 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

**Lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla 22 päivänä heinäkuuta 2003 tehdyn
neuvoston puitepäätöksen 2003/568/YOS 9 artiklan mukainen**

{SEK(2011) 663 lopullinen}

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla 22 päivänä heinäkuuta 2003 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2003/568/YOS 9 artiklan mukainen

1. JOHDANTO

1.1. Tausta

Lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla 22 päivänä heinäkuuta 2003 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2003/568/YOS johdanto-osan 10 kappaleen mukaan puitepäätös "...varmistaa, että sekä lahjuksen antaminen että sen ottaminen yksityisellä sektorilla on rangaistava teko kaikissa jäsenvaltioissa, sekä että myös oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen näistä rikoksista ja että lahjonnasta määrättävät rangaistukset ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja vakuuttavia".

Puitepäätöksen keskeinen vaatimus on, että jäsenvaltioiden on kriminalisoitava kaksi menettelytyyppiä, jotka voidaan määritellä lyhyesti seuraavasti (puitepäätöksen 2 artikla):

– menettely, jolla luvataan, tarjotaan tai annetaan lahjus yksityisellä sektorilla toimivalle henkilölle, jotta tämä velvollisuutensa laiminlyöden suorittaisi tai jättäisi suorittamatta jonkin teon;

– menettely, jolla henkilö yksityisellä sektorilla toimiessaan vaatii tai ottaa vastaan lahjuksen taikka hyväksyy lahjuksen lupaamisen siitä, että hän velvollisuutensa laiminlyöden suorittaisi tai jättäisi suorittamatta jonkin teon.

Puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on tullut toteuttaa puitepäätöksen noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet 22. päivään heinäkuuta 2005 mennessä. Kyseisen 9 artiklan 2 kohdassa jäsenvaltioiden edellytetään toimittavan neuvostolle ja komissiolle kirjallisina säännökset, jotka ne ovat antaneet puitepäätöksen mukaisten velvoitteidensa saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

1.2. Kertomuksen tarkoitus ja arviointimenetelmä

Komissio sai vuonna 2007 valmiiksi ensimmäisen kertomuksen puitepäätöksen täytäntöönpanosta¹. Jäsenvaltioilta saadut vastaukset osoittivat, että täytäntöönpano oli edistynyt hyvin heikosti. Vuonna 2007 vasta kaksi jäsenvaltiota oli siirtänyt sen säännökset asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Sittemmin hyväksytyssä Tukholman ohjelmassa vaaditaan komissiota laatimaan kattava korruptiontorjuntapolitiikan ja ottamaan käyttöön mekanismi, jolla arvioidaan jäsenvaltioiden korruptionvastaisia pyrkimyksiä. Siksi vaikutti tarpeelliselta arvioida tämän tärkeän välineen täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa.

¹ KOM(2007) 328 lopullinen.

Komissio lähetti 19. päivänä toukokuuta 2009 kaikille jäsenvaltioille kirjeen, jossa pyydetään päivitettyjä tietoja puitepäättöksen täytäntöönpanoa varten toteutetuista kansallisista toimenpiteistä toisen täytäntöönpanoraportin laatimiseksi 31. päivään joulukuuta 2009 mennessä. Kaikki jäsenvaltiot eivät lähettäneet tietojaan ajoissa, joten komissio joutui siirtämään kertomuksen julkaisun myöhemmäksi. Jäsenvaltiot eivät myöskään automaattisesti ilmoittaneet komissiolle laeista, jotka oli annettu tällä välin. Virallisia ilmoituksia oli siksi täydennettävä muilla saatavilla olevilla tiedoilla päätöksen täytäntöönpanon selvittämiseksi. Lisätiedot puitepäättöksen täytäntöönpanosta on kerätty saatavilla olevasta lainsäädännöstä, GRECO III -arviointikierrokselta ja joissakin tapauksissa lahjonnan vastaisen OECD:n työryhmän kertomuksista.

Kertomusta laadittaessa kaikki jäsenvaltiot Espanjaa, Tanskaa ja Liettuaa lukuun ottamatta ovat ilmoittaneet toimenpiteet, jotka ne ovat toteuttaneet puitepäättöksen saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Espanja ei toimittanut tietoja vuoden 2007 eikä tämän vuoden kertomusta varten. Koska uusia tietoja ei ole saatu, Tanskan ja Liettuan arvio on sama kuin vuoden 2007 kertomuksessa.

Kertomuksessa keskitytään tarkastelemaan 2–7 artiklaa (tarvittaessa viitataan lyhyesti myös 10 artiklaan). Lisäksi mainitaan lausumat, joita jäsenvaltiot ovat esittäneet 2 ja 7 artiklan osalta. Kertomuksessa ei tarkastella 8, 9 eikä 11 artiklaa, sillä niissä ei edellytetä täytäntöönpanoa. Komission tälle kertomukselle hyväksymät arviointikriteerit perustuvat yleisiin kriteereihin, jotka laadittiin vuonna 2001 puitepäättösten täytäntöönpanon arviointia varten (käytännön tehokkuus, selvyys ja oikeusvarmuus, täydellinen soveltaminen ja täytäntöönpanolle asetetun määräajan noudattaminen)². Lisäksi yksittäisten artiklojen tarkastelussa käytetään tähän puitepäättökseen sovellettavia erityiskriteereitä, joita esitellään artiklakohtaisesti jäljempänä.

2. ARVIOINTI

2.1. 2 artikla – Lahjuksen antaminen ja ottaminen yksityisellä sektorilla

2.1.1. Yleisiä huomioita

Tämä artikla on puitepäättöksen keskeinen artikla. Siinä määritellään liiketoiminnassa tapahtuvat rikokset, joihin liittyy lahjuksen antamista ja ottamista. Sekä voittoa tavoittelevien että voittoa tavoittelemattomien yritysten liiketoiminta kuuluu 2 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin antaa lausuman, jolla ne rajoittavat soveltamisalan sellaiseen menettelyyn, johon liittyy kilpailun vääristymistä tavaroiden tai kaupallisten palveluiden ostamisen yhteydessä. Lausumat olivat voimassa kesäkuuhun 2010 asti. Koska neuvosto ei ole tehnyt päätöstä niiden voimassaolon jatkamisesta, komissio olettaa, etteivät ne ole enää voimassa, joten tällaisen lausuman antaneiden jäsenvaltioiden on mukautettava kansallista lainsäädäntöään (tällaisia lausumia ovat antaneet DE, AT, IT ja PL).

Vuoden 2007 tapaan 2 artiklan täytäntöönpano on osoittautunut jäsenvaltioille hyvin vaikeaksi. Vuonna 2007 ainoastaan kaksi jäsenvaltiota (BE ja UK) olivat asianmukaisesti siirtäneet kaikki rikoksen määritelmän osat osaksi kansallista lainsäädäntöään. Nyt tämän ovat

² KOM(2001) 771, 13.12.2001, kohta 1.2.2.

tehneet yhdeksän jäsenvaltiota (BE, BG, CZ, FR, IE, CY, PT, FI ja UK).

Jäsenvaltioilla oli erityisiä vaikeuksia siirtää kansalliseen lainsäädäntöönsä ilmaisujen ”suoraan tai kolmannen välityksellä” ja ”missä tahansa ominaisuudessa [...] johtavalle tai [...] työskentelevälle henkilölle” merkitys kokonaisuudessaan.

Tässä luetellaan 2 artiklan 1 kohdan muodostavat seitsemän vaatimusta.

2 artiklan 1 kohdan a alakohta – lahjuksen antaminen	2 artiklan 1 kohdan b alakohta – lahjuksen ottaminen
• ”luvataan, annetaan tai tarjotaan” • ”suoraan tai kolmannen välityksellä” • ”missä tahansa ominaisuudessa [...] johtavalle tai [...] työskentelevälle henkilölle” • ”yksityistä yritystä” • ”millainen tahansa aiheeton etu” • ”henkilölle itselleen tai kolmannelle” • ”velvollisuutensa laiminlyöden suorittaisi tai jättäisi suorittamatta jonkin teon”	• ”vaatii tai ottaa vastaan ... tai hyväksyy [...] lupaamisen” • ”suoraan tai kolmannen välityksellä” • ”missä tahansa ominaisuudessa johtaa [...] tai työskentelee” • ”yksityistä yritystä” • ”millaisen tahansa aiheettoman edun” • ”itselleen tai kolmannelle” • ”velvollisuutensa laiminlyöden suorittaisi tai jättäisi suorittamatta jonkin teon”

2.1.2. Yksityiskohtainen analyysi

2.1.2.1. 2 artiklan 1 kohdan a alakohta – lahjuksen antaminen

Jäsenvaltioista 12 (BE, BG, CZ, DK, IE, EL, FR, CY, PT, FI, SI ja UK) on ottanut mukaan kaikki seitsemän lahjuksen antamisen määritelmän vaatimusta. Ongelmallisinta saatettaessa 2 artiklan 1 kohdan a alakohtaa osaksi kansallista lainsäädäntöä näyttäisi olevan ilmaisujen ”luvataan, annetaan tai tarjotaan” ja ”velvollisuutensa laiminlyöden suorittaisi tai jättäisi suorittamatta jonkin teon” koko merkityksen kattaminen.

Alankomaat rajasi rikoksen tapauksiin, joissa työnantajalle tai päämiehelle ei ilmoitettu asiasta. Luxemburg edellyttää, ettei työnantaja ole tietoinen asiasta eikä hyväksy rikollista käytöstä. Saksa, Itävalta, Italia ja Puola olivat rajoittaneet soveltamisalaa 2 artiklan 3 kohdan mukaiseksi. Saksa rajasi soveltamisalan tekoihin, jotka liittyvät tavaroiden tai kaupallisten palveluiden ostamiseen. Itävalta rajoitti rikoksen ”oikeudellisiin toimiin” ja Puola taasen

käyttäytymiseen, joka johtaa tappioihin, epäreiluun kilpailuun tai suosituimmuuskohteluun, jota ei voida hyväksyä. Saksa on ilmoittanut komissiolle, että se on laatimassa uutta lainsäädäntöä, joka vastaa tätä puitepäätöksen vaatimusta.

2.1.2.2. Lisäksi komissio panee merkille seuraavat ongelmat säännösten saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä:

- Viro ei ole ottanut mukaan lahjuksen tarjoamista, kolmansia osapuolia eikä jonkin teon suorittamista/suorittamatta jättämistä velvollisuutensa laiminlyöden.
- Italia ei ole ottanut mukaan lahjuksen tarjoamista, kolmansia osapuolia, yksityisellä sektorilla työskenteleviä henkilöitä eikä mitä tahansa kolmatta osapuolta, jolle lahjus on tarkoitettu.
- Latvia ei ole ottanut mukaan lahjuksen lupaamista ja rajaa lisäksi rikoksen tapauksiin, joissa tarjous/lupaus hyväksyttiin. Kuten vuoden 2007 arviossa todettiin, ”vastuussa oleva työntekijä...tai hyväksytty henkilö” ei näytä kattavan kaikkia työntekijöitä, joten se ei täysin vastaa ilmaisua ”missä tahansa ominaisuudessa [...] johtavalle tai [...] työskentelevälle”.
- Unkari ei viittaa edun ”tarjoamiseen” eikä käsitteeseen ”suoraan tai välityksellä”.
- Romania ei viittaa kolmansien osapuolten etuihin.
- Slovakia ei nimenomaisesti puutu lahjuksen tai edun tarjoamiseen.

2.1.2.3. 2 artiklan 1 kohdan b alakohta – lahjuksen ottaminen

Jäsenvaltioista 12 (BE, BG, CZ, IE, FR, CY, MT, PT, SI, SK, FI ja UK) noudattaa 2 artiklan 1 kohdan b alakohtaa täysimääräisesti.

Tämän lisäksi pantiin merkille seuraavaa:

- Saksan lausuma ei enää ole voimassa.
- Viro ei viittaa välittäjiin, jotka ”vaativat” lahjusta ja aiheetonta etua.
- Kreikka ei ole ottanut mukaan kolmansien osapuolten etuja.
- Italia ei ole ottanut mukaan välittäjiä, kolmansien osapuolten etuja, ”työskentelyä” ja lahjuksen ”vaatimista”.
- Latvia – tarjouksen hyväksymistä ei ole sisällytetty Latvian lainsäädäntöön.
- Luxemburg on rajannut artiklan soveltamisalan (ks. 2 artiklan 1 kohdan a alakohta).
- Unkari ei ole puuttunut käsitteeseen ”suoraan tai välityksellä”.
- Alankomaat – etu on pimitettävä työnantajalta (kapeampi tulkinta kuin artiklassa).
- Itävalta – välittäjistä tarvitaan enemmän tietoa. Lisäksi käsite yksityisen yrityksen ”henkilöstöön kuuluva / edustaja” ei näytä kattavan henkilöitä, jotka johtavat tällaista yritystä.

2.1.2.4. 2 artiklan 2 kohta

Puitepäättöksen 2 artiklan 2 kohdassa vahvistetaan, että sen 2 artiklan 1 kohtaa sovelletaan sekä voittoa tavoittelevien että voittoa tavoittelemattomien yritysten liiketoimintaan. Jotkut jäsenvaltiot mainitsevat voittoa tavoittelemattomat yritykset tässä yhteydessä erikseen, toiset taas ovat muotoilleet lakinsa niin laajasti, etteivät voittoa tavoittelemattomat yritykset jää soveltamisalan ulkopuolelle. Kaiken kaikkiaan 16 jäsenvaltiota on saattanut tämän säännöksen kaikilta osin osaksi omaa lainsäädäntöään (BE, BG, CZ, DE, EE, IE, FR, CY, HU, MT, NL, PL, PT, RO, FI ja UK). Joissakin tapauksissa lainsäädännön sanamuoto vaikuttaa riittävän laajalta tämän säännöksen kattamiseen, mutta lisäselitykset olisivat tarpeen (EL, IT, LV, MT, AT, SK ja SE).

2.1.2.5. 2 artiklan 3 kohta

Neljä jäsenvaltiota (DE, IT, AT ja PL) oli jo antanut 2 artiklan 3 kohdan mukaisen lausuman ennen edellistä kertomusta. Lausumat olivat voimassa 22. päivään heinäkuuta 2010 (2 artiklan 4 kohta). Neuvoston oli 2 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrä tarkastella 2 artiklaa uudelleen hyvissä ajoin ennen 22. päivää heinäkuuta 2010 päättääkseen, voidaanko lausumien voimassaoloa jatkaa. Koska neuvosto ei ole tehnyt tällaista päätöstä, komissio katsoo, etteivät lausumat enää ole voimassa, ja jäsenvaltioiden on mukautettava lainsäädäntöään sen mukaan.

2.2. 3 artikla – Yllytys ja avunanto

Puitepäättöksen 3 artiklassa tarkastellaan toissijaista osallistumista lahjontaan yllytyksen ja avunannon muodossa. Se ei kata antamisen tai ottamisen yrittämistä³.

Artiklan täytäntöönpanoaste oli erittäin korkea jo vuonna 2007, sillä 18 jäsenvaltiota oli saattanut sen osaksi kansallista lainsäädäntöään. Nyt kaikki 26 jäsenvaltiota, jotka toimittivat tiedot (ES ei toimittanut mitään tietoja), noudattavat 3 artiklaa. Niiden maiden, jotka toimittivat vähän tai ei lainkaan tietoja, mutta joissa asian katsottiin olleen kunnossa vuoden 2007 kertomuksessa, katsotaan edelleen noudattavan artiklaa kokonaisuudessaan. Komissio ei ole saanut tietoa, jonka mukaan lakeja olisi vuoden 2007 jälkeen muutettu.

2.3. 4 artikla – Rangaistukset ja muut seuraamukset

Puitepäättöksen 4 artiklan mukaan yksityisellä sektorilla korruptiorikoksista on tuomittava rangaistus, joka on ”tehokas, oikeasuhtainen ja varoittava” (4 artiklan 1 kohta). Jäsenvaltioiden edellytetään myös varmistavan, että lahjuksen ottaminen ja antaminen yksityisellä sektorilla johtaa vankeusrangaistukseen, jonka enimmäispituus on vähintään yhdestä kolmeen vuoteen vankeutta (4 artiklan 2 kohta). Jäsenvaltioiden on 4 artiklan 3 kohdan mukaan omien perustuslaillisten sääntöjensä ja periaatteidensa mukaisesti tietyissä olosuhteissa kiellettävä väliaikaisesti luonnollisia henkilöitä harjoittamasta tiettyä tai siihen verrattavaa liiketoimintaa samankaltaisessa asemassa tai tehtävissä.

Vuonna 2007 eräät jäsenvaltiot jättivät 4 artiklan 1 kohdan osalta toimittamisensa tiedoissa huomiotta 3 artiklan mukaisista rikoksista säädettyt rangaistukset. Tuolloin ainoastaan 11 jäsenvaltiota (DK, EE, FI, DE, IE, IT, LT, LU, NL, PL ja SE) oli saattanut 4 artiklan kaikilta

³ Tämä johtuu siitä, että lahjuksen ottamisen ja antamisen määritelmään sisältyvät myös ”lupaaminen”, ”tarjoaminen” ja ”vaatiminen” tai ”lupaamisen hyväksyminen” eikä yksinomaan ”antaminen” ja ”ottaminen”.

osin osaksi omaa lainsäädäntöään. Useimmat jäsenvaltiot täyttivät 4 artiklan 3 kohdan vaatimukset.

Myöhemmin tässä on saavutettu merkittävää edistystä. Nyt 22 jäsenvaltiota (BE, BG, CZ, DE, DK, EE, EL, IE, FR, IT, CY, LU, LT, HU, NL, PL, PT, SI, SK, FI, SE ja UK) on saattanut tämän säännöksen kaikilta osin osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Näissä jäsenvaltioissa säädetään 4 artiklan 1 kohdan vaatimuksen mukaisesti rangaistuksista ja muista seuraamuksista. Latvia, Malta, Itävalta ja Romania eivät antaneet riittävästi tietoja sen arvioimiseen, kattavatko annettavat rangaistukset myös yllytyksen ja avunannon (3 artikla). Espanja ei vastannut.

Jäsenvaltioista 26 on saattanut 4 artiklan 2 kohdan asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään. Espanjaa ei arvioitu.

Jäsenvaltioista 22 on saattanut 4 artiklan 3 kohdan kaikilta osin osaksi lainsäädäntöään, Latvia osittain ja Malta ei lainkaan. Kypros ja Itävalta eivät toimittaneet riittävästi tietoja. Espanja ei toimittanut lainkaan tietoja.

2.4. 5 artikla – Oikeushenkilöiden vastuu

Puitepäättöksen 5 artiklassa säädetään oikeushenkilöiden vastuusta sekä lahjuksen antamisessa että ottamisessa. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeushenkilöt voidaan saattaa vastuuseen kun lahjontaa on oikeushenkilön hyväksi harjoittanut ”joko yksin tai oikeushenkilön toimitelimen jäsenenä toimien” henkilö, jolla on oikeushenkilössä johtava asema (5 artiklan 1 kohta). Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen myös tapauksissa, joissa ohjauksen tai valvonnan puutteellisuus on mahdollistanut rikoksen (5 artiklan 2 kohta). Oikeushenkilöiden vastuu ei estä rikosoikeudenkäynnin aloittamista tekijöinä, yllyttäjinä tai avunantajina toimineita luonnollisia henkilöitä vastaan (5 artiklan 3 kohta).

Vain viisi jäsenvaltiota (LT, LU, NL, PL, SI) oli vuonna 2007 saattanut 5 artiklan kaikilta osin osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Vaikka edistys onkin sitten vuoden 2007 ollut merkittävää, komissio on edelleen huolissaan siitä, että kaiken kaikkiaan 5 artiklan saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on ollut heikkoa. Jäsenvaltioista 15 on saattanut 5 artiklan kaikilta osin osaksi omaa lainsäädäntöään (BE, DE, IE, EL, CY, LT⁴, LU, NL⁵, AT, PL, PT, RO, SI, SE ja UK). Kahdeksan jäsenvaltiota on saattanut sen osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään (BG, DK⁶, EE, FR, LV, HU, MT ja FI). Tšekki ja Italia eivät ole siirtäneet sitä osaksi kansallista lainsäädäntöään. Slovakia ei toimittanut riittävästi tietoja, ja Espanja ei vastannut lainkaan.

Jäsenvaltioista 23 (kaikki paitsi CZ ja IT, ja tiedot puuttuvat SK ja ES) ovat vahvistaneet oikeushenkilöiden vastuun 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

⁴ Vuoden 2007 kertomusta varten toimitettujen tietojen mukaan.

⁵ Vuoden 2007 kertomusta varten toimitettujen tietojen mukaan.

⁶ Vuoden 2007 kertomusta varten toimitettujen tietojen mukaan.

Jäsenvaltioista niinkin moni kuin 15 on saattanut 5 artiklan 2 kohdan osaksi lainsäädäntöään (BE, DE, IE, EL, CY, LU, AT, PL, PT, SI, SE, UK, LT⁷, NL⁸). Romanianla pyydettiin lisäselvityksiä siitä, kattaako sen lainsäädännössä käytetty sanamuoto (joka vaikuttaa vaatimukset täyttävältä) oikeushenkilöiden vastuun valvonnan puuttuessa. Ranska, Slovakia ja Latvia eivät toimittaneet riittävästi tietoja. Tšekki, Italian, Bulgarian, Viron, Italian, Unkarin, Suomen ja Maltan kohdalla katsottiin, ettei 5 artiklan 2 kohtaa ollut saatettu kaikilta osin osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Jäsenvaltioista 20 on saattanut 5 artiklan 3 kohdan osaksi lainsäädäntöään (BE, BG, DE, EE, IE, EL, FR, CY, LV, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SE ja UK). Tšekki ja Italia eivät ole tehneet tätä, kun taas Ruotsi, Tanska ja Suomi eivät toimittaneet riittävästi tietoja asian arvioimiseen.

Analyysia haittasi jäsenvaltioilta pyydettyjen tietojen puuttuminen, erityisesti 5 artiklan 2 ja 3 kohdan arvioinnissa. Komissio panee merkille, että useiden jäsenvaltioiden lainsäädännössä ei ole suoraa viittausta tilanteisiin, joissa valvonta puuttuu, eikä siihen, sulkeeko yrityksen vastuu pois luonnollisen henkilön vastuun.

Slovakia ilmoitti komissiolle, että oikeushenkilöiden rikosoikeudellinen vastuu oli sisällytetty Slovakian hallituksen laatiman rikoslain ja rikosprosessilain muutosluonnokseen, mutta lain antamismenettely oli keskeytetty 9. päivän huhtikuuta 2008 ja 20. päivän toukokuuta 2009 väliseksi ajaksi perustuslakituomioistuimen päätöstä odotettaessa. Perustuslakituomioistuimen tuomion jälkeen lainsäädäntö näyttää muuttuneen, mutta komissiolle ei ole ilmoitettu muutoksista eikä se ole saanut uutta lakitekstiä. Tästä syystä 5 artiklan noudattamista on mahdoton arvioida.

2.5. 6 artikla – Oikeushenkilöihin kohdistuvat seuraamukset

Jäsenvaltioiden on 6 artiklan mukaan toteutettava toimenpiteitä, jotta oikeushenkilölle voidaan langettaa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia (rikosoikeudellisia tai muita) lahjuksen antamisesta ja ottamisesta, yllytyksestä ja avunannosta sekä rikoksen mahdollistamisesta valvonnan tai seurannan puutteellisuudella. Siinä annetaan myös esimerkkejä mahdollisesti langetettavista seuraamuksista, kuten oikeuden menettäminen julkisiin etuisuuksiin tai tukiin, väliaikainen tai pysyvä kielto harjoittaa liiketoimintaa, oikeudelliseen valvontaan asettaminen tai oikeudellinen määräys purkaa oikeushenkilö.

Vain viisi jäsenvaltiota (DK, LT, NL, PL ja SI) oli vuonna 2007 saattanut 6 artiklan kaikilta osin osaksi kansallista lainsäädäntöään. Joiltakin jäsenvaltioilta pyydettiin lisätietoja niiden tilanteen arvioimiseksi. Jos jäsenvaltio ei toimittanut lisätietoja, pitäydyttiin vuoden 2007 arviossa.

Nyt 16 jäsenvaltiota on saattanut 6 artiklan osaksi lainsäädäntöään (BE, DK, DE, IE, EL, FR, LT, LU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SE ja UK). Romanianla ja Yhdistyneeltä kuningaskunnalta tarvitaan kuitenkin lisäselvitystä.

Viisi jäsenvaltiota (BG, EE, LV, HU ja FI) on osittain täyttänyt 6 artiklan vaatimukset. Suomea pyydettiin toimittamaan lisäselvitystä yrityksen vastuun rajoittamisesta.

⁷ Vuoden 2007 kertomusta varten toimitettujen tietojen mukaan.

⁸ Vuoden 2007 kertomusta varten toimitettujen tietojen mukaan.

Neljä jäsenvaltiota (CZ, IT, CY ja MT) ei ole saattanut 6 artiklaa osaksi kansallista lainsäädäntöään. Espanja ei toiminut lainkaan tietojen ilmoittajana. Slovakia ei ole ilmoittanut uudesta oikeushenkilöiden rikosvastuusta, joten oli mahdotonta arvioida, täyttääkö se tämän artiklan vaatimukset.

Puitepäättöksen 6 artiklan 1 kohdan, joka velvoittaa jäsenvaltiot vahvistamaan oikeushenkilöille rangaistuksia lahjuksen antamisesta/ottamisesta, täytäntöönpanoaste on korkeampi 6 artiklan 2 kohdan, sillä 20 jäsenvaltiota on jo pannut sen säännökset täytäntöön. Vain 14 jäsenvaltiota on pannut 6 artiklan 2 kohdan täytäntöön (BE, DK, DE, IE, EL, FR, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SE ja UK). Neljä jäsenvaltiota (LV, BG, HU ja SK) ei toiminut riittävästi tietojen tai ei viittänyt vastuuseen tapauksissa, joissa valvonta puuttui kokonaan. Viro, Tšekki, Kypros, Italia ja Malta eivät ole saattaneet 6 artiklan 2 kohtaa osaksi kansallista lainsäädäntöään, ja Suomi täyttää vaatimukset osittain.

2.6. 7 artikla - Toimivalta

Jäsenvaltioiden on 7 artiklan mukaan toteutettava tarvittavat toimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa puitepäättöksen soveltamisalaan kuuluvaan rikokseen, jos rikos on kokonaan tai osittain tehty sen alueella, rikoksen tekijä on jäsenvaltion kansalainen tai rikos on tehty sellaisen oikeushenkilön hyödyksi, jonka kotipaikka on kyseisen jäsenvaltion alueella. Jäsenvaltioilla on harkintavaltaa kahden viimeksi mainitun toimivaltasäännön soveltamisen suhteen.

Toimitettujen tietojen mukaan vain kolme jäsenvaltiota (DK, DE ja UK) oli vuonna 2007 saattanut tämän artikla osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Nyt vain 9 jäsenvaltiota (BE, CZ, DK, DE, IE, LU, HU, NL ja UK) on saattanut 7 artiklan kaikilta osin osaksi kansallista lainsäädäntöään. Vaikuttaa siltä, että 15 jäsenvaltiota (BG, EE, EL, FR, IT, CY, LV, MT, PL, PT, RO, SI, SK, FI ja SE) on tehnyt sen osittain, mutta useissa tapauksissa tiedot eivät kaikkien säännösten osalta olleet riittäviä täydelliseen arviointiin. Kymmenen jäsenvaltiota (DK, DE, EE, FR, LT, HU, AT, FI, SE ja UK) on päättänyt olla soveltamatta joitakin toimivaltasääntöjä (kun rikoksen tekijä on jäsenvaltion kansalainen tai rikos on tehty sellaisen oikeushenkilön hyväksi, jonka kotipaikka on kyseisen jäsenvaltion alueella). Tietojen puuttumisen vuoksi komission oli yleisesti mahdoton saada selkeää kuvaa tämän säännöksen täytäntöönpanosta. Jäsenvaltioita pyydetään toimittamaan tarkempia tietoja, jotta komissio voi arvioida tilannetta syvällisemmin.

2.7. 10 artikla – Maantieteellinen soveltamisala

Lisätietoja siitä, milloin Gibraltar saattaa tämän välineen osaksi lainsäädäntöään, ei toimitettu. Yhdistynyt kuningaskunta totesi, että tämä tehdään mahdollisimman pian lainsäädäntöprosessiin tarvittavan ajan puitteissa.

3. PÄÄTELMÄT

Tässä kertomuksessa ei arvioida muuta kuin tiettyjen säännösten saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä. Koska yksityisen sektorin lahjontatapauksia koskevat verrannolliset tilastot ja luvut puuttuvat, ei voitu arvioida käytännön vaikutusta, joka puitepäättöksen saattamisella osaksi kansallista lainsäädäntöä on.

Itse kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisessa ei ole vielä edistytty tyydyttävästi, vaikka jonkin verran edistystä onkin tapahtunut. Suurimpia ongelmia on joidenkin 2 ja 5

artiklan osien suhteen. Tältä osin 5 artiklaa arvioitiin pääasiassa suhteessa kansallisiin rikoslakeihin, sellaisena kuin jäsenvaltiot olivat ne ilmoittaneet. Tietoisena siitä, että 5 artiklassa tarkoitetut seuraamukset voivat olla hallinnollisia tai siviilioikeudellisia, tässä arvioinnissa käytettiin ainoastaan jäsenvaltioilta saatuja käytettävissä olevia tietoja.

Komissio muistuttaa, kuinka tärkeää lahjonnan torjuminen yksityisellä sektorilla on, ja kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan viipymättä kaikki tältä osin tarvittavat toimenpiteet.

Komissio kehottaa kaikkia jäsenvaltioita tarkastelemaan tätä kertomusta ja toimittamaan kaikki asiaan liittyvät lisätiedot komissiolle ja neuvostolle. Tämän lisäksi komissio kehottaa jäsenvaltioita, jotka ovat antaneet uutta lainsäädäntöä, ilmoittamaan näistä toimenpiteistä komissiolle ja neuvostolle.